

Antagen av regionfullmäktige
den 8-9 juni 2015

Policy för Västra Götalandsregionens arbete med mänskliga rättigheter

Policy för Västra Götalandsregionens arbete med mänskliga rättigheter syftar till att stärka Västra Götalandsregionens kapacitet att respektera, skydda, uppfylla och bevaka hur de mänskliga rättigheterna efterlevs. Rättighetsbärarna ska känna sig trygga i att deras mänskliga rättigheter tillgodoses och respekteras. De ska få ett mer jämlikt handlingsutrymme. Förtroendevalda, chefer och medarbetare ska kunna leva upp till de krav som ställs på Västra Götalandsregionen som skyldighetsbärare. Policyn är en ram för de regiongemensamma handlingsplaner och strategier som konkretiserar arbetet med de mänskliga rättigheterna i Västra Götalandsregionens verksamheter.

Rättighetsbärare och skyldighetsbärare

De mänskliga rättigheterna har sin utgångspunkt i att alla människor är födda fria och lika i värde, värdighet och rättigheter. Alla människor har samma mänskliga rättigheter, utan åtskillnad. Arbetet med mänskliga rättigheter kräver juridiska, etiska och politiska ställningstaganden. Det innebär ett ansvar för det offentliga att respektera, skydda, uppfylla och bevaka arbetet med de mänskliga rättigheterna, samt erbjuda möjligheter till upprättelse för enskilda. Rättighetsarbetet innebär en förskjutning av makt och resurser för att stärka alla individers jämlika ställning.

Centrala begrepp i arbetet med mänskliga rättigheter är **rättighetsbärare** och **skyldighetsbärare**. Individen som äger rättigheten kallas för rättighetsbärare. Den/de som är skyldig att se till att rättighetsbäraren får sina rättigheter tillgodosedda kallas för skyldighetsbärare. I denna policy är rättighetsbärarna alla som bor, arbetar eller vistas i Västra Götaland, och därmed möter och påverkas av Västra Götalandsregionens verksamheter. Skyldighetsbärare i den här policyn är Västra Götalandsregionen i sin roll som verksamhetsutövare, arbetsgivare och som arena för demokrati.

Gemensamt ansvar att efterleva policyn

Västra Götalandsregionens förtroendevalda, chefer och medarbetare ansvarar för att efterleva policyn. De ska vara pådrivande och aktivt omsätta mänskliga rättigheter i praktisk handling. Samverkan med andra aktörer i samhället är en del i arbetet. Policyn konkretiseras genom regiongemensamma handlingsplaner och strategier. Arbetet med att implementera policyns principer ska ske i varje verksamhet utifrån dess ansvarsområden, exempelvis genom lokala strategier eller genom att inkludera principerna i verksamhetsplaner.

Process och beslut

Policy för Västra Götalandsregionens arbete med mänskliga rättigheter har tagits fram genom dialog med organisationer och nätverk inom barnrätt, jämställdhet, nationella minoriteter och funktionshinder samt föreningar som övergripande verkar för mänskliga rättigheter. Policyn har gått ut på remiss dels internt inom Västra Götalandsregionen, dels till länets kommunalförbund och dels till civilsamhället.

De internationella konventioner som antagits av Sverige är grunden för Västra Götalandsregionens arbete med mänskliga rättigheter. Principerna nedan styr hur arbetet bedrivs och prioriteras i Västra Götalandsregionen, både i mötet med rättighetsbäraren och i planering och beslut.

Principer för Västra Götalandsregionens arbete med mänskliga rättigheter

1. Rättighetsbärarens mänskliga rättigheter är i centrum för Västra Götalandsregionens arbete.
2. Rättighetsbäraren har rätt till delaktighet och medbestämmande i frågor som berör den egna situationen.
3. Rättighetsbäraren ges kunskap om sina rättigheter och hur de kan tas i anspråk.
4. Allt arbete inom Västra Götalandsregionen sker utifrån icke-diskriminering och främjar jämlikhet.
5. De mänskliga rättigheterna och det ansvar som Västra Götalandsregionen har som skyldighetsbärare är väl känt hos Västra Götalandsregionens förtroendevalda, chefer och medarbetare.
6. Arbetet med mänskliga rättigheter följs upp systematiskt.

Vad innebär principerna?

1. De beslut som fattas, planering och budgetering av verksamheter, prioriteringar som görs och det bemötande som rättighetsbäraren får kopplas till och styrs utifrån de mänskliga rättigheterna.
2. Västra Götalandsregionen ska erbjuda rättighetsbärare, grupper, organisationer och föreningar delaktighet och medbestämmande i frågor som berör den egna situationen. Delaktighet och medbestämmande ska ske både informellt och formellt, dels i mötet med rättighetsbäraren, dels genom samråd, dialogprocesser och med referensgrupper. Rättighetsbäraren ska kunna framföra sin åsikt till relevant instans och veta att åsikten respekteras och övervägs. Detta förutsätter kommunikation anpassad till individens förutsättningar. Rättighetsbärarens åsikter, hur de tagits till vara och på vilket sätt delaktighet skett bör dokumenteras och återkopplas.
3. Västra Götalandsregionen ska informera rättighetsbärarna om deras rättigheter inom Västra Götalandsregionens verksamheter. Västra Götalandsregionen ska också ge rättighetsbäraren information om vart det går att vända sig om rättigheterna inte efterlevs. Informationen ska anpassas för att nå samtliga individer. Det handlar om att inom ramen för respektive verksamhet arbeta aktivt för att nå ut till rättighetsbärarna. Alla beslut kännetecknas av öppenhet och tydlighet.
4. De mänskliga rättigheterna gäller för alla och särskilda insatser måste ibland vidtas för grupper och individer med svagt skydd. Diskrimineringslagstiftningens sju diskrimineringsgrunder: etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, kön, sexuell läggning, funktionshinder, ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck, och hur dessa samverkar är en utgångspunkt i detta arbete. Även socioekonomisk status och utbildningsbakgrund påverkar förutsättningarna att få de mänskliga rättigheterna tillgodosedda. I mötet med Västra Götalandsregionen har individen rätten att själv identifiera sig vad gäller kön, könsidentitet, sexualitet, etnicitet, funktionsförmåga, religion/trosuppfattning. Rättighetsbäraren har också själv rätt att avgöra vilka personer som är närstående. I de fall individen har ställföreträdare ska Västra Götalandsregionens medarbetare sträva efter att i så stor utsträckning som möjligt involvera både individen och ställföreträdaren.
5. Förtroendevalda och chefer har ett särskilt ansvar att säkerställa och följa upp kunskapen om mänskliga rättigheter i verksamheten. Rättighetsbäraren ska mötas av kunnig och kompetent personal, som har god kännedom om de mänskliga rättigheterna.
6. Västra Götalandsregionens uppföljning uppmärksammar mänskliga rättigheter. Det innebär också att de handlingsplaner och strategier som är knutna till policyn ska ha konkreta och tidsbestämda mål. Effekten av arbetet med mänskliga rättigheter följs upp gentemot individer, grupper och föreningar.